

Szkolenie dla projektantów i technologów drogowych

Nawierzchnie betonowe na autostradach i drogach ekspresowych

Przemysław Jelonkiewicz

Cemex Polska Sp. z o.o.

Warszawa, 28 marca 2023

ORGANIZATOR

Stowarzyszenie Producentów Cementu
Polish Cement Association

PARTNERZY

Stowarzyszenie Producentów
Betonu Towarowego w Polsce

Polski Związek
Producentów Kruszyw

Nawierzchnie drogowe

Podatne

Półsztywne

Sztywne

- *Chudy beton*
- *Grunt stabilizowany cementem*
- *Kruszywo łamane stabilizowane mechanicznie*
- *Beton asfaltowy*

Nawierzchnie drogowe

Podatne

Półsztywne

Sztywne

- **Chudy beton**
- *Grunt stabilizowany cementem*
- *Kruszywo łamane stabilizowane mechanicznie*
- *Beton asfaltowy*

Nawierzchnie drogowe

Podatne

Półsztywne

Sztywne

- *Chudy beton*
- ***Grunt stabilizowany cementem***
- *Kruszywo łamane stabilizowane mechanicznie*
- *Beton asfaltowy*

Nawierzchnie drogowe

Podatne

Półsztywne

Sztywne

- *Chudy beton*
- *Grunt stabilizowany cementem*
- *Kruszywo łamane stabilizowane mechanicznie*
- *Beton asfaltowy*

Nawierzchnie drogowe

Podatne

Półsztywne

Sztywne

- *Chudy beton*
- *Grunt stabilizowany cementem*
- *Kruszywo łamane stabilizowane mechanicznie*
- **Beton asfaltowy**

Nawierzchnie drogowe

Podatne

Półsztywne

Sztywne

- *Niezbrojone i niedyblowane*
- *Dyblowane i kotwione*
- *Złożone*
- *Zbrojone*
- *O ciągłym zbrojeniu*
- *Z betonu wałowanego*

Nawierzchnie drogowe

Podatne

Półsztywne

Sztywne

- **Niebrojone i niedyblowane**
- *Dyblowane i kotwione*
- *Złożone*
- *Zbrojone*
- *O ciągłym zbrojeniu*
- *Z betonu wałowanego*

Nawierzchnie drogowe

Podatne

Półsztywne

Sztywne

- Niezbrojone i niedyblowane
- **Dyblowane i kotwione**
- Złożone
- Zbrojone
- O ciągłym zbrojeniu
- Z betonu wałowanego

Nawierzchnie drogowe

Podatne

Półsztywne

Sztywne

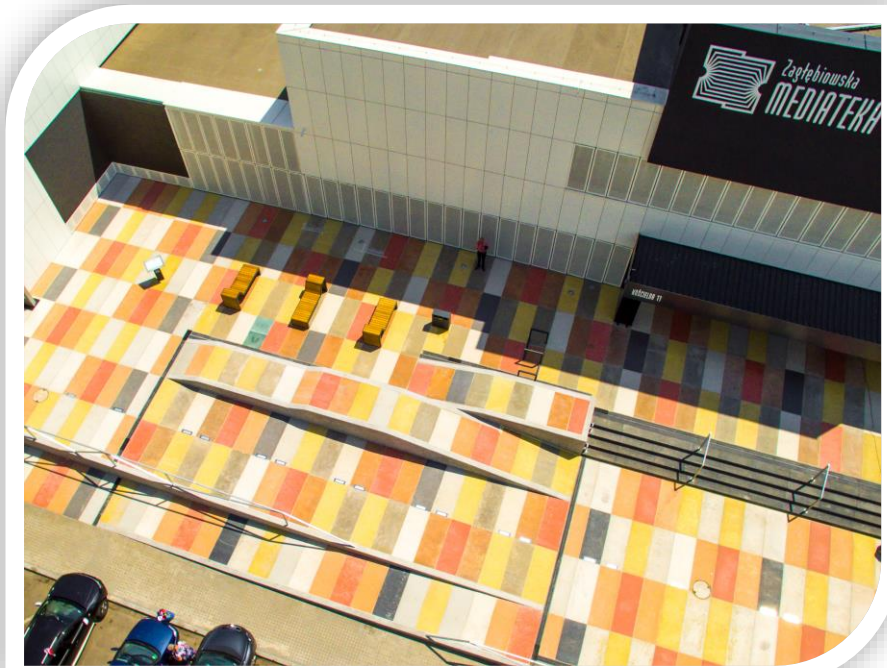
- *Niezbrojone i niedyblowane*
- *Dyblowane i kotwione*
- **Złożone**
- *Zbrojone*
- *O ciągłym zbrojeniu*
- *Z betonu wałowanego*

Nawierzchnie drogowe

Podatne

Półsztywne

Sztywne

- Niezbrojone i niedyblowane
- Dyblowane i kotwione
- Złożone
- **Zbrojone**
- O ciągłym zbrojeniu
- Z betonu wałowanego

Nawierzchnie drogowe

Podatne

Półsztywne

Sztywne

- *Niezbrojone i niedyblowane*
- *Dyblowane i kotwione*
- *Złożone*
- *Zbrojone*
- **O ciągłym zbrojeniu**
- *Z betonu wałowanego*

Nawierzchnie drogowe

Podatne

Półsztywne

Sztywne

- Niezbrojone i niedyblowane
- Dyblowane i kotwione
- Złożone
- Zbrojone
- O ciągłym zbrojeniu
- **Z betonu wałowanego**

Nawierzchnie drogowe

Podatne

Półsztywne

Sztywne

- *zacierane*
- *szczotkowane*
- *Odkryte kruszywo*
- *jutowane*
- *grostkowane*
- *frezowane*

Nawierzchnie drogowe

Podatne

Półsztywne

Sztywne

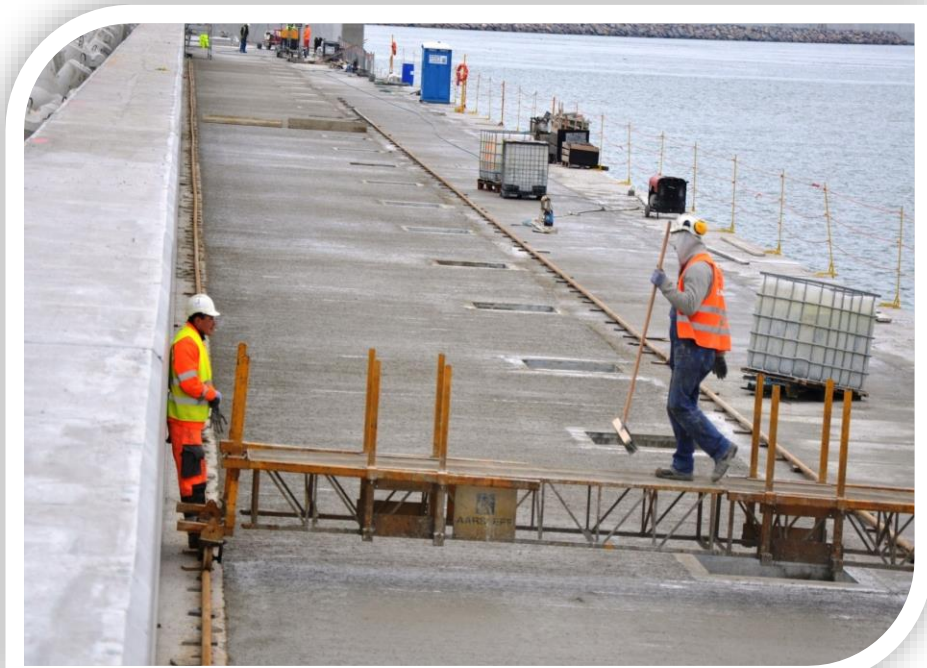
- *zacierane*
- *szczotkowane*
- *Odkryte kruszywo*
- *jutowane*
- *grostkowane*
- *frezowane*

Nawierzchnie drogowe

Podatne

Półsztywne

Sztywne

- *zacierane*
- **szczotkowane**
- *Odkryte kruszywo*
- *jutowane*
- *grostkowane*
- *frezowane*

Nawierzchnie drogowe

Podatne

Półsztywne

Sztywne

- *zacierane*
- *szczotkowane*
- **Odkryte kruszywo**
- *jutowane*
- *groszkowane*
- *frezowane*

Nawierzchnie drogowe

Podatne

Półsztywne

Sztywne

- *zacierane*
- *szczotkowane*
- *Odkryte kruszywo*
- *jutowane*
- *grostkowane*
- *frezowane*

Nawierzchnie drogowe

Podatne

Półsztywne

Sztywne

- *zacierane*
- *szczotkowane*
- *Odkryte kruszywo*
- *jutowane*
- ***groszkowane***
- *frezowane*

Nawierzchnie drogowe

Podatne

Półsztywne

Sztywne

- *zacierane*
- *szczotkowane*
- *Odkryte kruszywo*
- *jutowane*
- *grostkowane*
- ***mikrofrezowane***

Czy trudno jest zaprojektować mieszankę betonu nawierzchniowego?

„Zadziwiająco, że składniki dobrego i złego betonu są dokładnie takie same...”

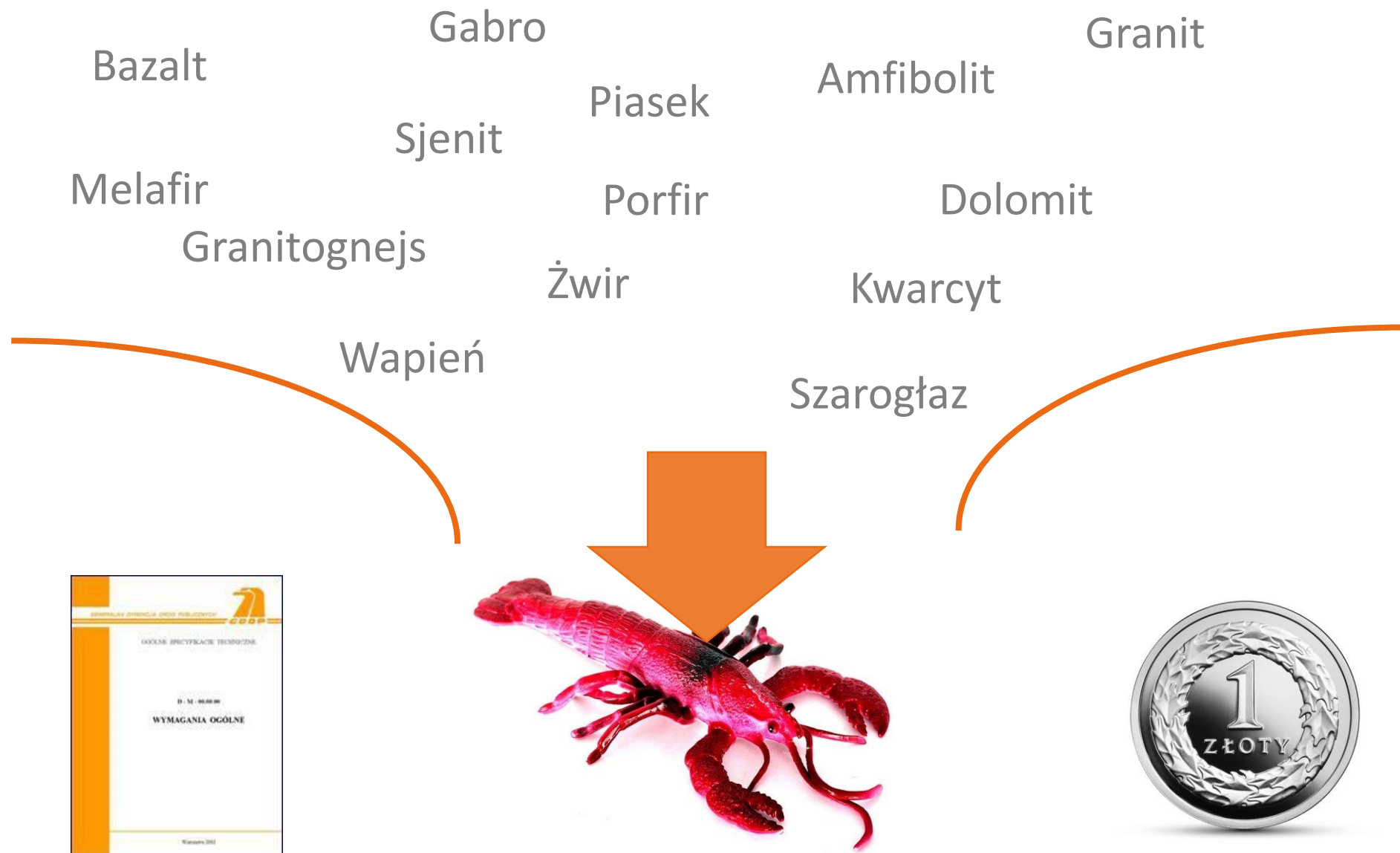
A. M. Neville

1. Projektowanie

Rodzaje nawierzchni	Rodzaj cementu	Wymagania normowe	Wymagania dodatkowe
1	2	3	4
Nawierzchnia dwuwarstwowa, gdy górna i dolna warstwa są z różnych mieszanek, a górna warstwa jest z kruszywem odkrytym.	Cement portlandzki: - CEM I 32,5 R - CEM I 32,5 N	PN-EN 197-1	<ul style="list-style-type: none"> • początek wiązania wg PN-EN 196-3: ≥ 120 minut • stopień zmielenia wg PN-EN 196-6 : $\leq 3500\text{cm}^2/\text{g}$ • zawartość alkaliów³ jako $\text{Na}_2\text{O}_{\text{eq}} \leq 0,80\%$
	Cement portlandzki : - CEM I 42,5 R - CEM I 42,5 N		<ul style="list-style-type: none"> • początek wiązania wg PN-EN 196-3: ≥ 90 minut • stopień zmielenia wg PN-EN 196-6 : $\leq 3800\text{cm}^2/\text{g}$ • zawartość alkaliów³ jako $\text{Na}_2\text{O}_{\text{eq}} \leq 0,80\%$
Nawierzchnia dwuwarstwowa gdy górna i dolna warstwa są z tej samej mieszanki.	Cement portlandzki żuźlowy CEM II/A-S	PN-EN 197-1	<ul style="list-style-type: none"> • początek wiązania wg PN-EN 196-3: ≥ 120 minut • zawartość alkaliów³ jako $\text{Na}_2\text{O}_{\text{eq}} \leq 0,80\%$
Nawierzchnia jednowarstwowa.	Cement portlandzki żuźlowy CEM II/B-S	PN-EN 197-1	<ul style="list-style-type: none"> • początek wiązania wg PN-EN 196-3: ≥ 120 minut • zawartość alkaliów³ jako $\text{Na}_2\text{O}_{\text{eq}} \leq 0,80\%$

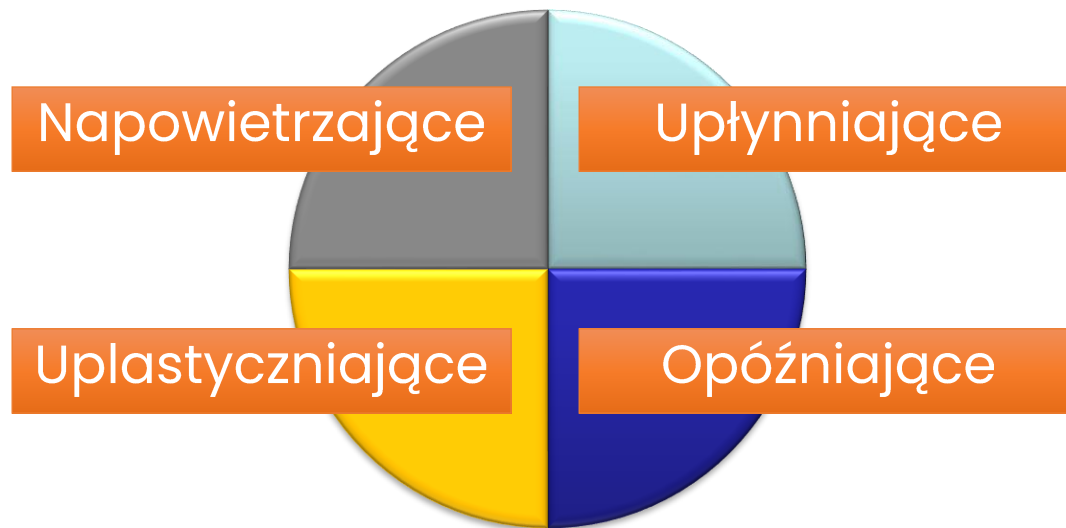

1. Projektowanie

Domieszki według OST

- ✓ Spełniają wymagania norm PN-EN 934-1 i PN-EN 934-2
- ✓ Są kompatybilne ze stosowanym cementem
- ✓ Są wzajemnie kompatybilne ze stosowanym cementem

1. Projektowanie

Wymagania wobec składu mieszanki

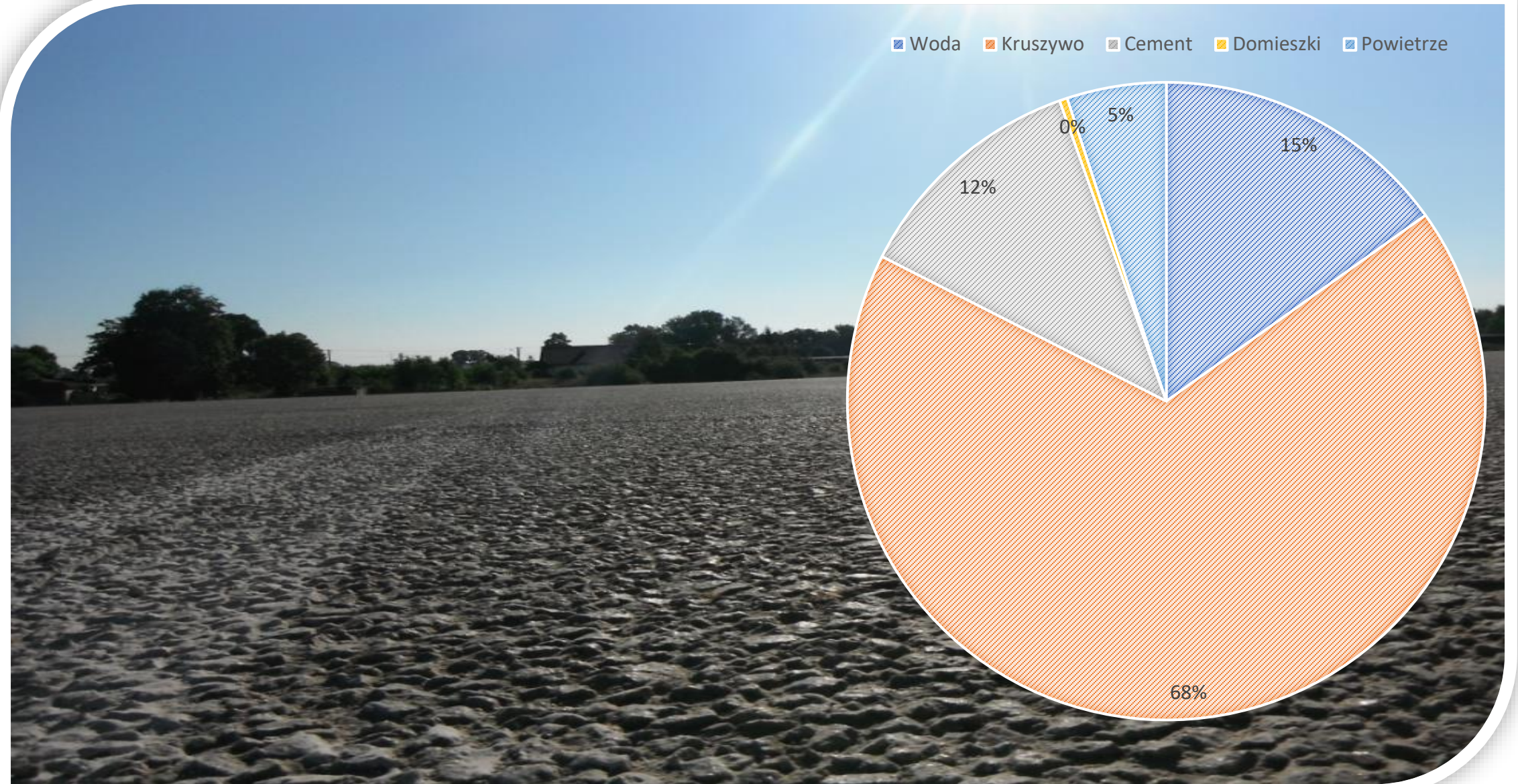
- ✓ minimalna zawartość cementu
- ✓ maksymalny W/C
- ✓ graniczne uziarnienie mieszanki DWN
- ✓ zawartość kruszywa $\geq 4\text{mm GWN}$
- ✓ zawartość frakcji poniżej 0.25 mm

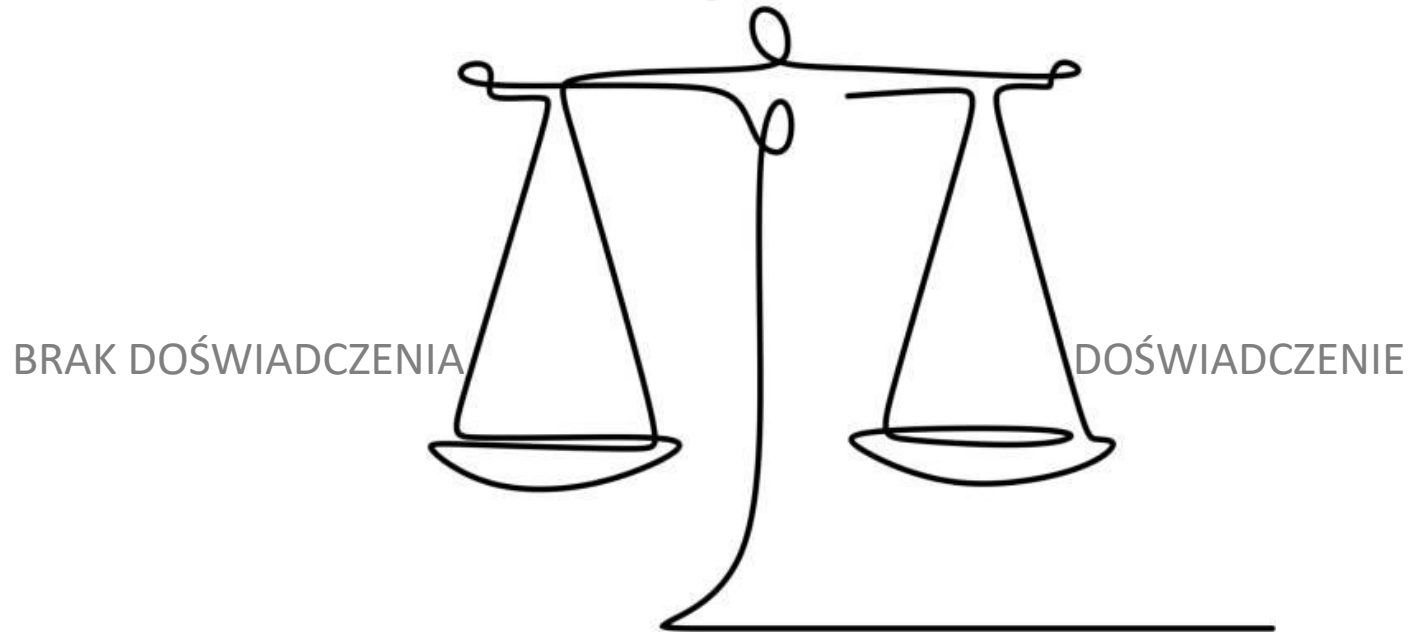
1. Projektowanie

Lp.	Właściwości betonu nawierzchniowego	Wymagania	Metoda badania
1	2	3	4
1	Gęstość, tolerancja w stosunku do betonu wg zatwierdzonej recepty	± 3,0 %	PN-EN 12390-7
2	Klasa wytrzymałości na ściskanie w 28 dniu ¹⁾ wg PN-EN 206, nie niższa niż: <ul style="list-style-type: none"> dla kategorii ruchu KR1÷KR4 dla kategorii ruchu KR5÷KR7 	C30/37 C35/45	PN-EN 12390-3
3	Wytrzymałość betonu na zginanie w 28 dniu ¹⁾ twardnienia (średnia z trzech próbek), nie niższa niż: <ul style="list-style-type: none"> dla kategorii ruchu KR1÷KR4 dla kategorii ruchu KR5÷KR7 	4,5 MPa 5,5 MPa	PN-EN 12390-5
4	Wytrzymałość betonu na rozciąganie przy rozłupywaniu w 28 dniu ¹⁾ twardnienia (średnia z trzech próbek sześciennych), nie niższa niż: <ul style="list-style-type: none"> dla kategorii ruchu KR1÷KR4 dla kategorii ruchu KR5÷KR7 	3,0 MPa 3,5 MPa	PN-EN 12390-6
5	Kategoria mrozoodporności w 28 dniu ¹⁾ wg PN-EN 13877-2 (dla GWN oraz JWN), nie niższa niż: <ul style="list-style-type: none"> dla betonów w klasie ekspozycji XF4 dla nawierzchni z innym rodzajem uszorstnienia niż kruszywo odkryte (Tabela 22 l.p. 2) dla betonów w klasie ekspozycji XF4 dla nawierzchni z kruszywem odkrytym (w poszczególnych strefach) 	FT2 Tabela 23	PKN-CEN/TS EN 12390-9
6	Charakterystyka porów powietrznych w betonie: <ul style="list-style-type: none"> - zawartość mikroporów o średnicy poniżej 0,3mm (A_{300}), % - wskaźnik rozmieszczenia porów w betonie, $\bar{L}$ mm 	≥ 1,5 ≤ 0,200	PN-EN 480-11 lub PB/0/18 dla odwiertów
7	Odporność na wnikanie benzyny i oleju ²⁾	≤ 30mm	PN-EN 13877-2 Zał. B
8	Mrozoodporność F150, przy badaniu odporności betonu na działanie mrozu w 28 dniu (dla DWN i JWN) <ul style="list-style-type: none"> ubytek masy próbki, nie więcej niż, % spadek wytrzymałości na ściskanie, nie więcej niż, % 	5 20	PN-B-06265
9	Dot. Dolnej warstwy nawierzchni (DWN) KR5÷KR7: Klasa wytrzymałości na ściskanie betonu wg PN-EN 13877-2 pkt 4.2.2., nie niższa niż:	CC 40	PN-EN 12390-3

1. Projektowanie

Czy trudno jest zaprojektować mieszankę betonu nawierzchniowego?

1. Projektowanie

2. Próby produkcyjne / produkcja

- Dwie wytwórnie betonu,
- Blisko miejsca wbudowania mieszanki,
- Komputerowy system sterowania produkcją,
- Wydajność dostosowana do prędkości układania,
- Plac składowy zapewniający ciągłość produkcji,

2. Próby produkcyjne / produkcja

Produkcja betonu nawierzchniowego w liczbach:

2000 mb to:

53

Cementowozy

130

Samochodów
piasku

29

2

25

Kontenerów
domieszek
chemicznych

2. Próby produkcyjne / produkcja

Produkcja betonu nawierzchniowego w liczbach:

150 m³/h to:

30
min

Cementowozy

17
min

Samochodów
piasku

8
min

Samochody gysu

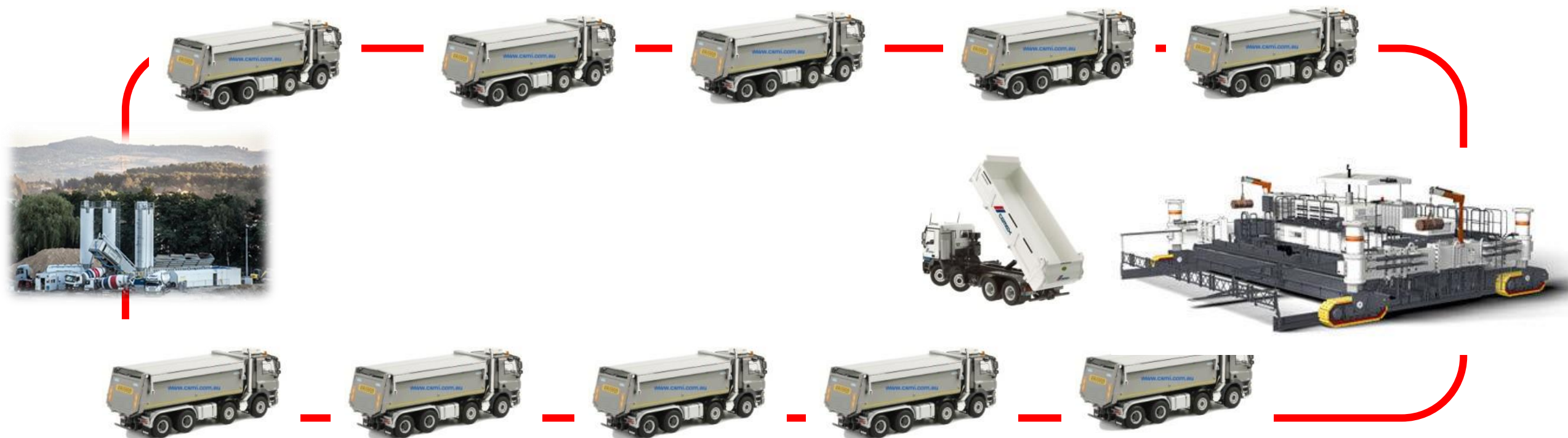
2
god

7.

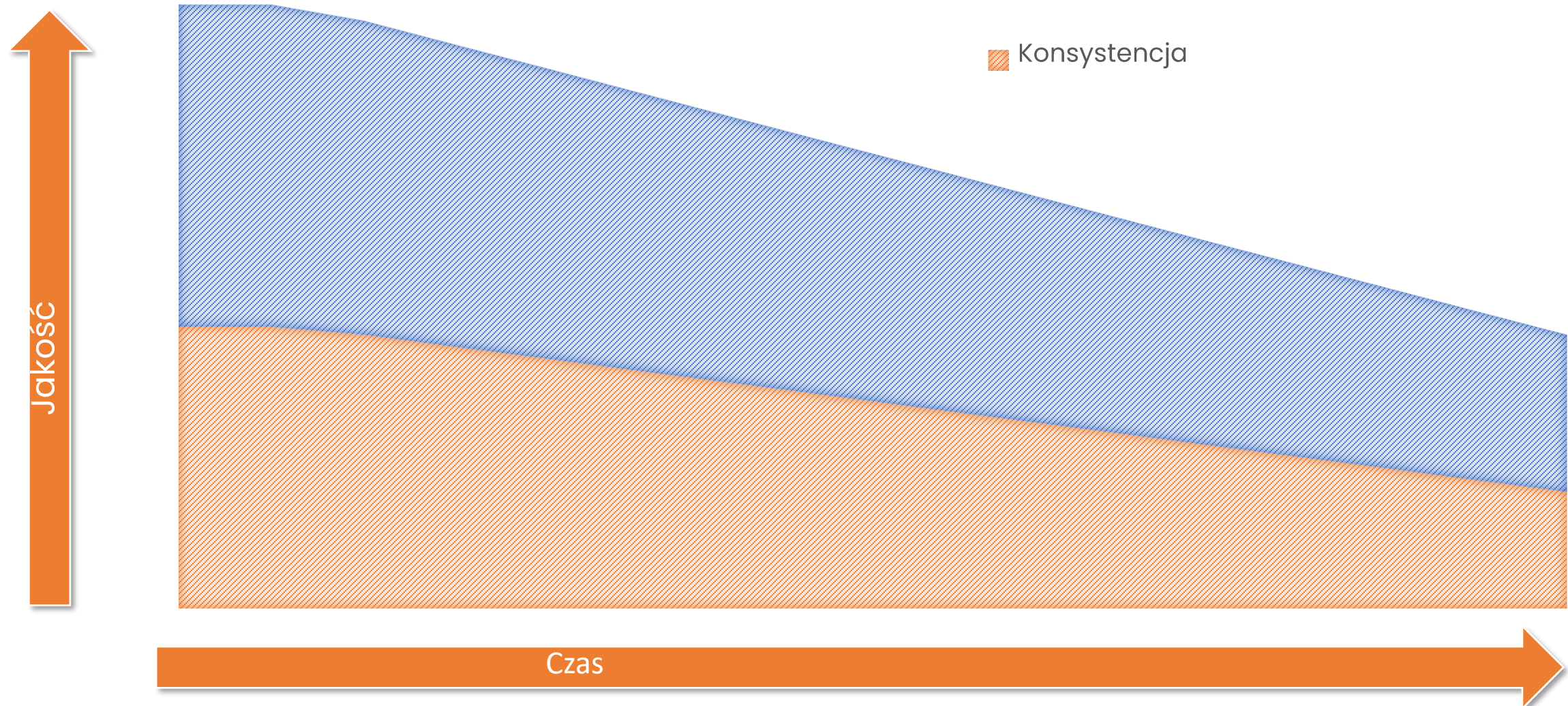

3. Dostawa

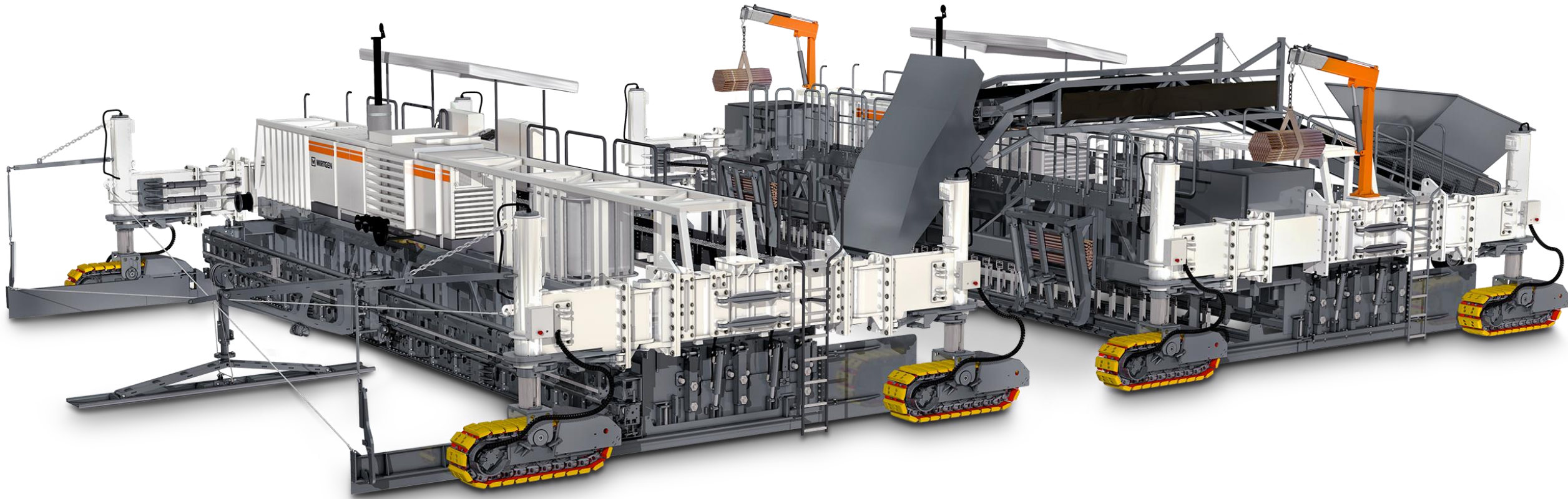
Dostawa mieszanki betonowej:

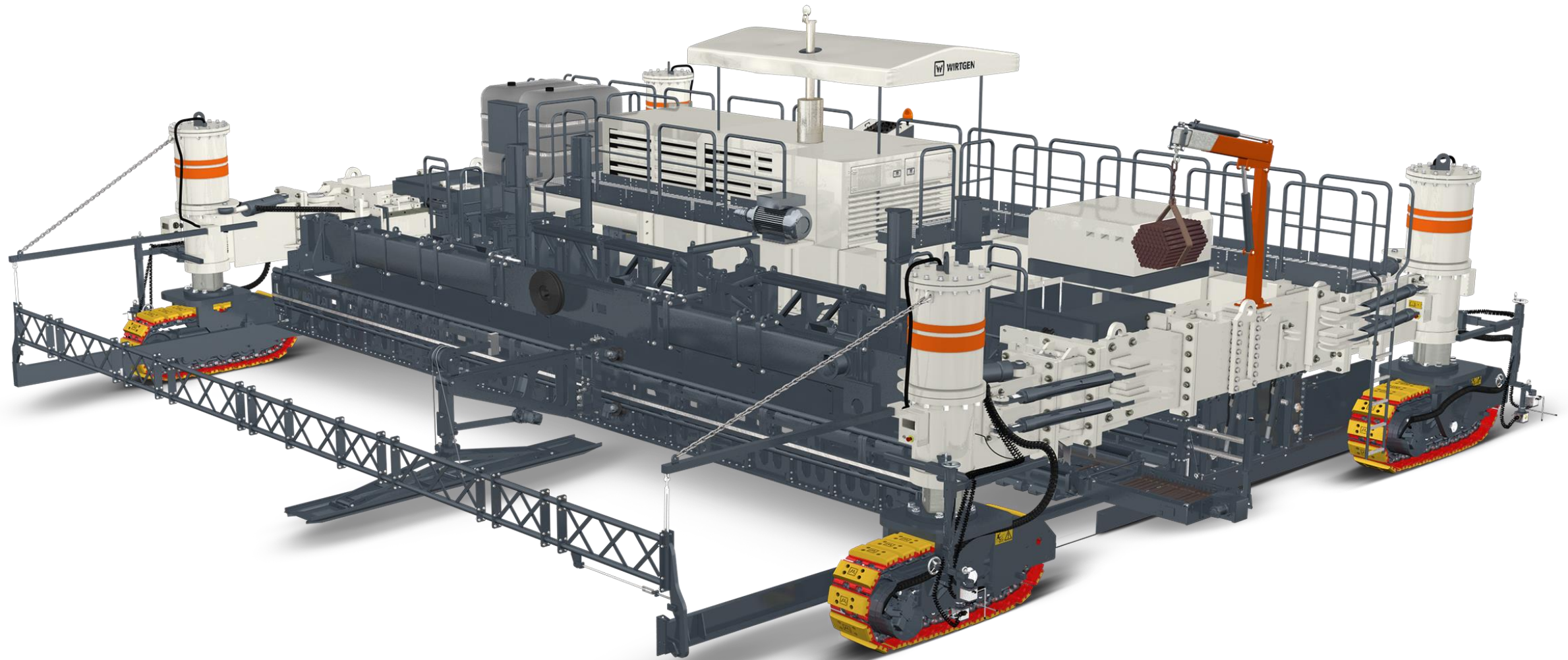
3. Dostawa

4. Maszyny do układania mieszanki betonowej

4. Maszyny do układania mieszanki betonowej

5. Układanie mieszanki betonowej

Nowoczesne maszyny do układania betonu nawierzchniowego wyposażone są w:

- Czujnik wysokościowy maszyny bazujący na rozmieszczonych wzdłuż drogi linkach sterujących
- Sterownik ułożenia stołu w płaszczyźnie poziomej i pionowej
- Układ do wibracyjnego umieszczania dybli i kotew w świeżej mieszance
- Zespół wibracyjny wgłębny lub typu T do zagęszczania mieszanki betonowej
- Urządzenie do wyrównywania powierzchni rozkładanej mieszanki
- Dysze skraplające środkiem pielęgnacyjnym / opóźniającym
- Urządzenia do teksturowania nawierzchni

Cecha	Wartość
Waga	Do 140 ton
Szerokość układania	Od 5000 do 16000 mm
Wysokość układania	Od 0 do 450 mm
Prędkość układania	Do 5 mb/min

5. Układanie mieszanki betonowej

- Samochody samowyładowcze,
- Skrzynie stalowe,
- Samochody transportujące górną warstwę nawierzchni z płaskim dnem skrzyni,
- Na trzy samochody z dolną warstwą nawierzchni przypada jeden samochód z górną warstwą nawierzchni,
- Oba rodzaje mieszanki w tym samym czasie

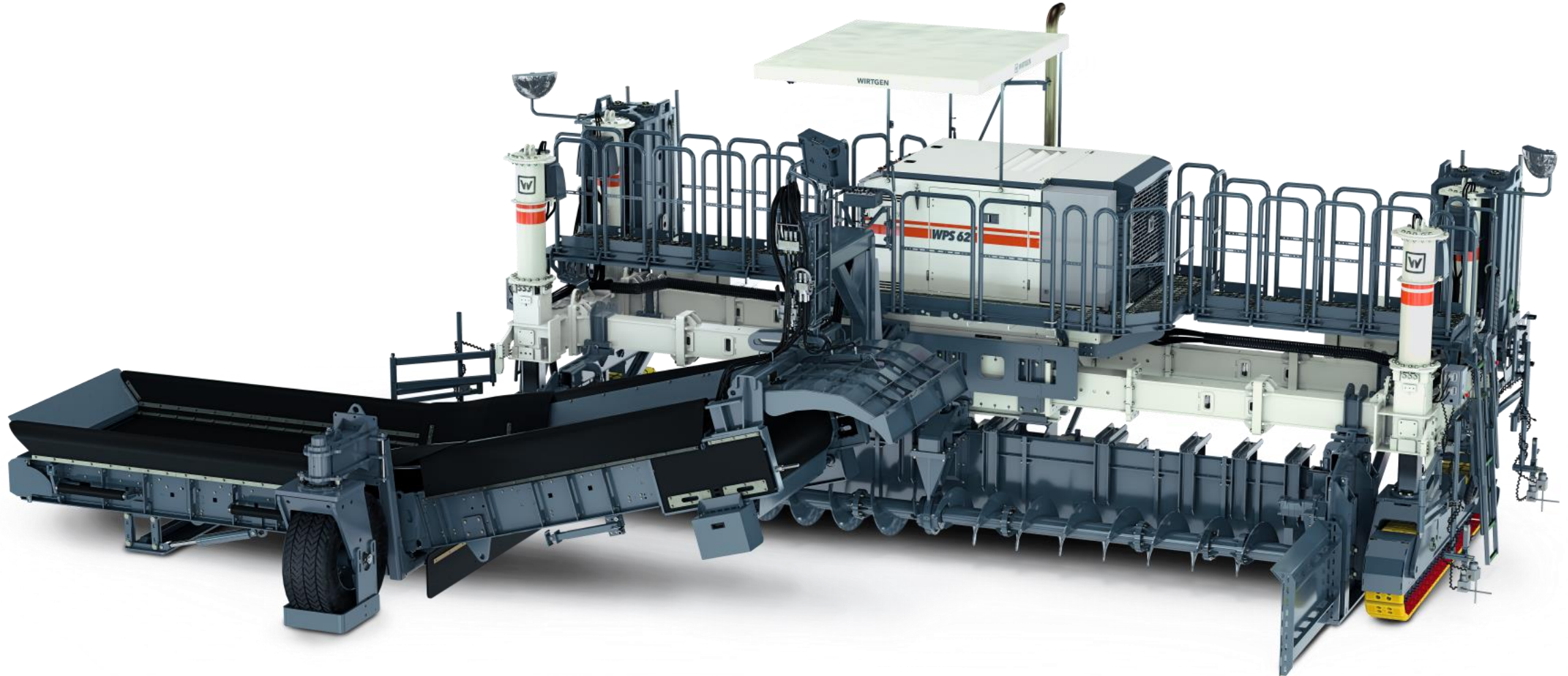
5. Układanie mieszanki betonowej

- Samochody samowyładowcze,
- Skrzynie stalowe,
- Samochody transportujące górną warstwę nawierzchni z płaskim dnem skrzyni,
- Na trzy samochody z dolną warstwą nawierzchni przypada jeden samochód z górną warstwą nawierzchni,
- Oba rodzaje mieszanki w tym samym czasie

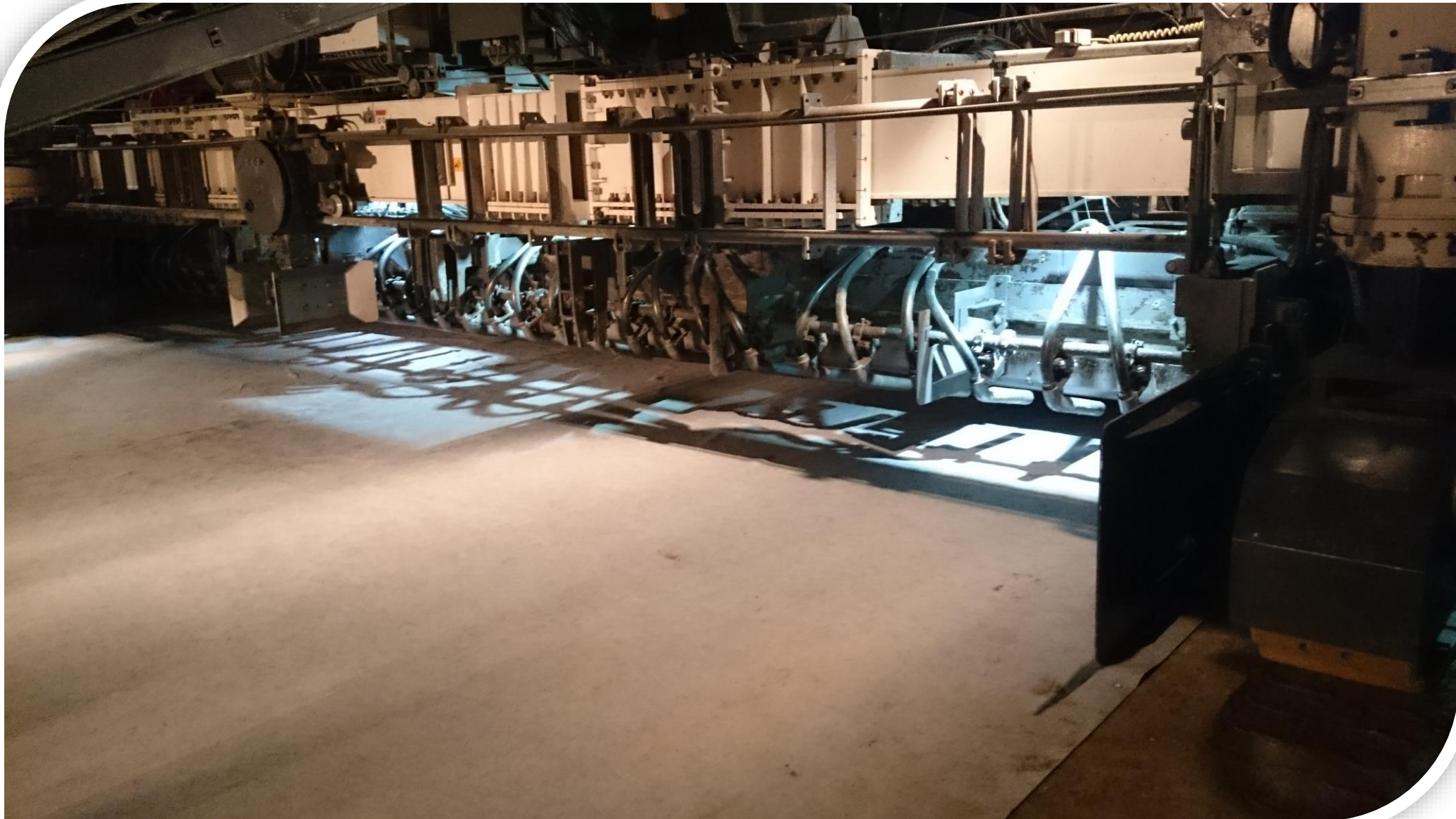
Źródło: www.gov.pl/web/gddkia

5. Układanie mieszanki betonowej

6. Zagęszczanie dolnej warstwy nawierzchni

7. Dyble i kotwy

- Wytrzymałość dybli minimum 250 MPa,
- Dyble średnicy 25 mm i długości 500 mm
- Powleczone polimerową warstwą zapobiegającą przywieraniu betonu,
- Kotwy zgodne z PN-EN 10080,
- Kotwy średnicy 20 mm i długości 800 mm

7. Dyble i kotwy

- Wytrzymałość dybli minimum 250 MPa,
- Dyble średnicy 25 mm i długości 500 mm
- Powleczone polimerową warstwą zapobiegającą przywieraniu betonu,
- Kotwy zgodne z PN-EN 10080,
- Kotwy średnicy 20 mm i długości 800 mm

7. Dyble i kotwy

- Wytrzymałość dybli minimum 250 MPa,
- Dyble średnicy 25 mm i długości 500 mm
- Powleczone polimerową warstwą zapobiegającą przywieraniu betonu,
- Kotwy zgodne z PN-EN 10080,
- Kotwy średnicy 20 mm i długości 800 mm

8. Podawania mieszanki do wykonania górnej warstwy nawierzchni

- Podawanie mieszanki do wykonania górnej warstwy nawierzchni przy użyciu koparki,
- Zagęszczenie przy użyciu wibratorów wgłębnych lub typu T,
- Różnica w konsystencji w porównaniu z dolną warstwą nawierzchni,
- Kruszywo 4/8 lub 5/8 mm,

9. Wygładzanie powierzchni

10. Nanoszenie środka pielęgnującego / opóźniającego wiązanie

10. Nanoszenie środka pielęgnującego / opóźniającego wiązanie

11. Próba szczotkowania powierzchni

12. Szczotkowanie powierzchni

12. Szczotkowanie powierzchni

- Usuwanie zaprawy przy użyciu szczotki mechanicznej z możliwością regulacji nacisku i wysokości,
- Usuwanie zaprawy za pomocą specjalistycznego samochodu podającego wodę pod ciśnieniem,
- W zależności od warunków pogodowych rozpoczęcie usuwania zaprawy po 6 do 48 h

13. Nacinanie szczelin dylatacyjnych

- Szczeliny podłużne w przypadku jezdni szerszeni niż 6 m,
- Pierwsze nacięcie po uzyskaniu 6-10 MPa
- Drugie nacięcie po osiągnięciu przez beton ponad 12 MPa,
- Pierwsze cięcie tarczą grubości 3 mm,
- Drugie cięcie tarczą grubości 8 mm

13. Nacinanie szczelin dylatacyjnych

- Szczeliny podłużne w przypadku jezdni szerszeni niż 6 m,
- Pierwsze nacięcie po uzyskaniu 6-10 MPa
- Drugie nacięcie po osiągnięciu przez beton ponad 12 MPa,
- Pierwsze cięcie tarczą grubości 3 mm,
- Drugie cięcie tarczą grubości 8 mm

14. Oczyszczone szczeliny dylatacyjne

- Szczeliny podłużne w przypadku jezdni szerszeni niż 6 m,
- Pierwsze nacięcie po uzyskaniu 6-10 MPa
- Drugie nacięcie po osiągnięciu przez beton ponad 12 MPa,
- Pierwsze cięcie tarczą grubości 3 mm,
- Drugie cięcie tarczą grubości 8 mm

15. Wypełnianie szczelin dylatacyjnych

- Szczeliny poprzeczne wypełniane elastycznymi profilami gumowymi,
- Ścisłe i szczelne dopasowanie do szerokości szczeliny,
- Linka do wyciągania w przypadku wymiany,
- Ostateczne wypełnienie szczelin masą zalewową na gorąco,

16. Badania mieszanki betonowej i stwardniałego betonu

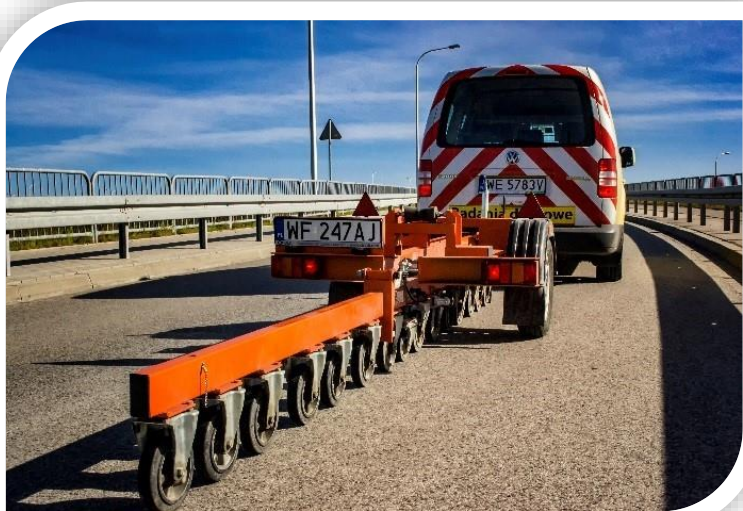
- Konsystencja,
- Gęstość,
- Zawartość powietrza,
- Wytrzymałość na ściskanie, zginanie i rozłupywanie
- Mrozoodporność,
- Mrozoodporność w środkach odladzających
- Struktura napowietrzenia,

17. Badania odbiorowe gotowej nawierzchni betonowej

- równość podłużna i poprzeczna,
- głębokość makrotekstury,
- współczynnik tarcia,
- grubość – pomiar na podstawie odwiertów i/lub za pomocą urządzenia elektromagnetycznego,
- położenia dybli i kotew – pomiar za pomocą urządzenia pomiarowego wg procedury ASTM E3013/E3013M-17,

Źródło: www.gov.pl/web/gddkia

**Budowa drogi ekspresowej S-61
Suwałki - Budziska z obwodnicą Szypliszek**

**Przemysław
Jelonkiewicz**

WWW.BETONOWKI.PL

WWW.CEMEX.PL

PRZEMYSŁAW.JELONKIEWICZ@CEMEX.COM

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ